

LIDINGÖ STAD

Skolors och förskolors systematiska kvalitetsarbete

– vägledning och struktur

Det gemensamma systematiska kvalitetsarbetet på Lidingö

En viktig utgångspunkt i allt kvalitetsarbete är att barnets bästa sätts i första rummet.

Utgå ifrån
barnets
bästa

Skollagen ger huvudmannen, förskolor och skolor i uppdrag att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, dokumentera och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet

på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Genom det systematiska kvalitetsarbetet ska chefer, personal och barn/elever inom förskola och skola såväl som utbildningsnämnden skaffa sig en

fördjupad förståelse för den egna verksamheten, identifiera styrkor och förbättringsområden för fortsatt arbete.

Motorn i ett framgångsrikt kvalitetsarbete är delaktighet och lusten och viljan till att ständigt förbättra och utveckla verksamheten. Kvalitetsarbete handlar i första hand om att förebygga brister snarare än att åtgärda de redan uppkomna. Kvalitetsarbetet ska inte ses som något som sker vid sidan av undervisning och planering av verksamheten utan som en drivande faktor i den dagliga verksamheten.

En tydlig struktur och systematik i kvalitetsarbetet bidrar till mindre stress och sparar tid, en bonus som följer med arbetet.

Kvalitetsdefinition

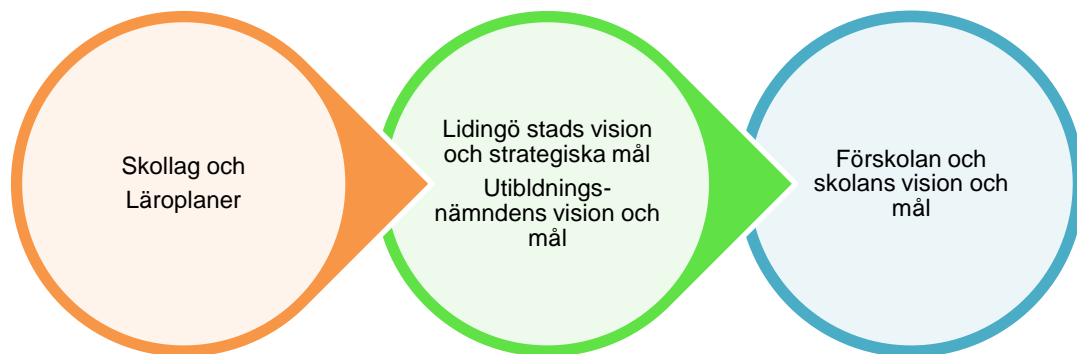

KVALITET inom förskola och skola är en samlingsbeteckning för hur väl verksamheten:

- uppfyller nationella mål och svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller lokala mål och riktlinjer
- kännetecknas av en strävan efter förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de egna förutsättningarna

Målkedjan

Nedan finns länkar till styrdokument och stödmaterial:

Skollagen (Kapitel 4, kvalitet och inflytande)

Läroplaner

Allmänna råd från Skolverket

Kvalitetsarbete i praktiken – stödmaterial från Skolverket

Lidingö stads vision och strategiska mål finns att läsa här:

[Lidingo.se](#)

[Ö-nätet \(för internt anställda i Lidingö stad\)](#)

Rutiner för utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete

På utbildningsnämndens uppdrag genomför enheten för kvalitet, stöd och utveckling huvudmannens systematiska kvalitetsarbete genom olika former av uppföljning och utvärdering av verksamheternas måluppfyllelse och förutsättningar.

Insamlat underlag analyseras och presenteras årligen i utbildningsförvaltningens övergripande kvalitetsrapport. I kvalitetsrapporten identifieras starka sidor,

utvecklingsområden och förbättringsområden inom varje verksamhetsform.

Utbildningsnämnden beslutar varje år om kartläggningsområden som är utgångspunkt för utbildningsförvaltningens uppföljning nästkommande år.

Utbildningsförvaltningens kvalitetsarbete omfattar såväl kommunala som fristående verksamheter på Lidingö.

Uppföljning sker kontinuerligt genom:

Dokumentationsstudier av verksamheternas kvalitetsrapporter

Förskolorna och skolornas egna kvalitetsrapporter studeras för att få en grundlig bild av verksamheternas förutsättningar och utmaningar. Analysen i kvalitetsrapporterna bidrar till en fördjupad

förståelse för verksamheternas nuläge och utveckling och ger ett underlag för att identifiera starka sidor och förbättrings- och utvecklingsmöjligheter.

Statistik/nyckeltal

Exempel på nyckeltal som följs upp är elevers studieresultat, antal barn per årsarbetare i förskolan, pedagogers utbildningsbakgrund och avbrott i studier

inom vuxenutbildningen. Nyckeltalen används för att spegla faktiska förhållanden.

Brukarundersökning

Elever i årskurs 3, 5 och 8 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet ombeds att årligen besvara en enkät med specifika frågor utifrån läroplans- och verksamhetsmål.

grundsärskolan och årskurs 3, 5 och 8 får samtidigt möjlighet att besvara liknande frågor.

Vuxenutbildningen anordnar en egen brukarundersökning.

Vårdnadshavare till barn i förskolan och pedagogisk omsorg samt med barn i

Brukarundersökningen är en attitydundersökning som mäter upplevd

kvalitet hos elever och vårdnadshavare.

Årliga kvalitetsdialoger i verksamheterna

Kvalitetsdialoger sker årligen genom gruppsamtal med elever, personal och föräldrar. Samtalen utgår ifrån frågor från utvalda läroplans- och målområden samt utbildningsnämndens kartläggningsområden. Det kan exempelvis handla om förskolans eller skolans arbete med barn/elevinflytande.

Kvalitetsdialogerna ska bidra till fördjupad kunskap om verksamheternas kvalitet och ger en kompletterande bild utöver vad som framkommer av statistik, skolans dokument och brukarundersökningen.

Chefsdialog

Chefsdialogen sker mellan rektor/förskolechef och chef för kvalitet, stöd och utveckling.

kvalitetsarbetet som sker på varje skola och förskola. Underlaget för samtalet är kvalitetsdokumentationen som lämnats in från varje verksamhet.

Dialogen är ett tillfälle till reflektion och diskussion om det pågående systematiska

LIKA (före detta IT-tempen)

Ett självskattningsverktyg för rektorer där skolans IT-utveckling kartläggs och formuleras i en handlingsplan för skolans fortsatta arbete. Huvudmannen använder

underlaget av uppföljningen för att bedöma likvärdighet och förutsättningar för skolorna och för att identifiera gemensamma utvecklingsbehov.

Utvärdering sker vid bestämda tillfällen genom:

Utvärdering av särskilda områden

Exempelvis modersmål, Infomentor, stöd till barn och elever.

LJUS på kvalitet

Kollegial utvärdering av förskolor och skolor i samarbete med Upplands-Bro kommun.

Övriga delar

Kvalitetsforum

Sex gånger per år samlas rektorer och förskolechefer för att delta i diskussioner kring kvalitetsarbetet tillsammans med

kvalitet, stöd och utveckling. Syftet är möjlighet till dialog, reflektion och gemensam analys av kvalitetsarbetet.

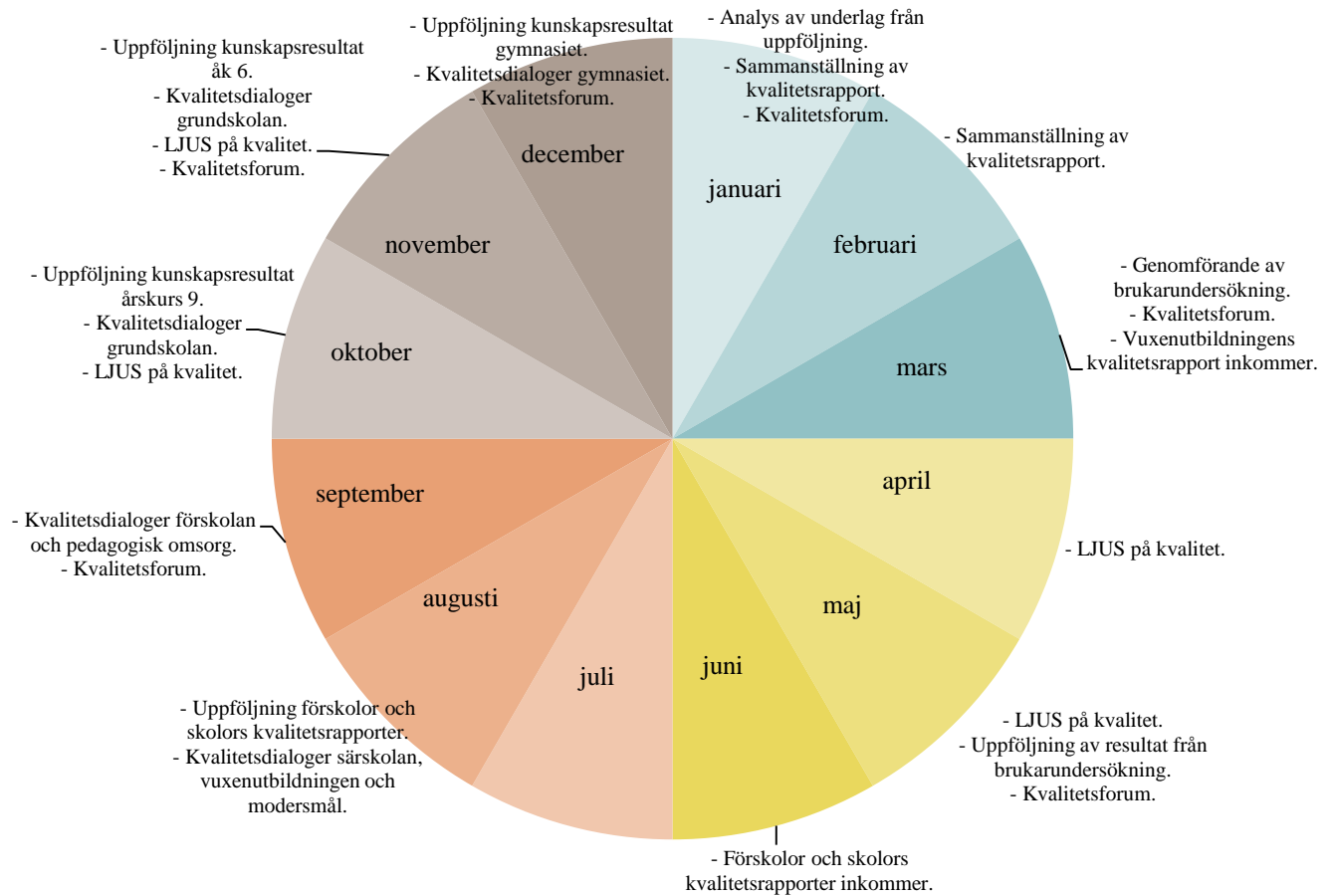
Tillsyn, anmälningar och klagomål

Tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg samt utredningar av anmälningar och klagomål är en del av det

systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå.

Årshjul för utbildningsförvaltningens kvalitetsarbete

Tillsyn, rutiner för klagomål och anmälningar samt utvärderingar av särskilda områden är pågående under alla årets månader.

Riktlinjer för verksamheternas kvalitetsarbete

I det systematiska kvalitetsarbetet ska verksamheterna använda Skolverkets självskattningsmaterial BRUK, SKLs verktyg LIKA och delta i brukarundersökningen. Vidare ska en samlad dokumentation av kvalitetsarbetet lämnas in till Lidingö stad i form av en kvalitetsrapport.

Diskrimineringsombudsmannens verktyg, *Plan för skolan och förskolan*, ska användas i det systematiska likabehandlingsarbetet.

Förutom dessa riktlinjer från utbildningsnämnden rekommenderas

förskolor och skolor att använda sig av Skolverkets allmänna råd och stödmaterial som handlar om hur ett systematiskt kvalitetsarbete kan bedrivas i praktiken.

En framgångsfaktor i arbetet är inflytande och delaktighet och det är viktigt att personal, barn/elever och vårdnadshavare är med i arbetet.

Nedan specificeras vad som förväntas av förskolorna och skolornas uppföljning, utvärdering och analys.

Kvalitetsrapport

Utbildningsnämnden i Lidingö stad har beslutat att varje verksamhet inom förskola och skola ska lämna in en samlad dokumentation över sitt systematiska kvalitetsarbete varje läsår/kalenderår, en kvalitetsrapport.

Kvalitetsrapporten ska innehålla dokumentation över förskolan och skolans egna resultat, uppföljningar, utvärderingar och analyser. Kommunala förskolor och skolor kommer framöver att använda sig av ett digitalt chefsstöd för dokumentationen.

För fristående verksamheter finns en mall som kan användas för dokumentationen.

För samtliga verksamheter, utom vuxenutbildningen, är sista datum för att skicka in kvalitetsrapporten **30 juni** varje år. För vuxenutbildningen ska rapporten vara inskickad senast **30 mars** varje år.

Rapporten ska skickas till utbildningsförvaltningen@lidingo.se.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Lagen gör gällande att det systematiska likabehandlingsarbetet ska beskrivas i en plan mot diskriminering och kränkande behandling (6 kap. 8§ skollagen) eller en likabehandlingsplan (3 kap. 16 § diskrimineringslagen). Planerna kan sammanföras till en under förutsättning att både kraven i skollagen och diskrimineringslagen uppfylls. I båda lagarna handlar det om att arbeta för alla

elevers lika värde, oavsett om det gäller diskriminering och trakasserier eller kränkande behandling.

Utbildningsnämnden har beslutat att planen ska upprättas i Diskrimineringsombudsmannens verktyg *Plan för skolan och förskolan*. Planen ska upprättas i början av varje läsår/kalenderår och utgå

ifrån en aktuell kartläggning på
förskolan/skolan.

Samtliga verksamheter, utom
vuxenutbildningen, ska skicka in planen
senast den **15 oktober** varje år.

Vuxenutbildningen ska lämna in sin plan
senast den **30 mars** varje år.

Skicka planen till
utbildningsförvaltningen@lidingo.se.

Länkar

Skolverkets material nås via dessa länkar:

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/i-praktiken>

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/bruk>

Diskrimineringsombudsmannens verktyg nås via denna länk:

<http://www.planforskolan.se/>

SKLs verktyg LIKA nås via denna länk:

<http://lika.skl.se/>

Mer om stadens brukarundersökning finns här:

[Lidingo.se](http://lidingo.se)

Riktlinjer för verksamheternas kvalitetsrapporter - förskola -

1. Förutsättningar för genomförande

Inom kvalitetsarbetet är det viktigt att dels identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för att genomföra det pedagogiska uppdraget för att nå målen, dels vilka resurser som står till buds.

Exempel på förutsättningar att beskriva:

- Hur styrning, ledning och ansvarsfördelning är organiserad.
- Hur resurser har fördelats och använts.
- Hur grupperns storlek och sammansättning ser ut.
- Hur personaltäthet och personalsammansättning ser ut.
- Hur kompetens och behörighet ser ut för att kunna se vilka behov av utveckling som finns.
- Hur lokaler, utrustning och miljö ser ut och har använts.

2. Metoder/verktyg som har använts för uppföljning och utvärdering

Beskriv hur förskolan under året har gått tillväga för att samla in underlag i sin uppföljning.

Vilka verktyg, system och rutiner som finns för dokumentation och utvärdering? Ger insamlingsmetoderna ett tillräckligt underlag för att förstå resultaten? Beskriv hur barn, förskollärare, övrig personal och vårdnadshavare medverkat i kvalitetsarbetet.

Exempel på metoder/verktyg för insamling av underlag:

- Pedagogisk dokumentation
- Projektstruktur eller liknande
- Samtal med barn
- BRUK-skattningar
- Enkäter och attitydundersökningar
- LJUS-rapport
- Arbetslagens uppföljningar
- Rapporter från råd/arbetsgrupper
- Skolinspektionsrapporter

3. Måluppfyllelse, resultat och analys

Måluppfyllelse, resultat och analys ska presenteras under respektive tre målområden som är hämtade från Skolverkets BRUK.

- Normer värden och inflytande
- Kunskaper, utveckling och lärande
- Övergång, samverkan och omvärld

Presentera måluppfyllelse och resultat: Vilka mål har ni haft under läsåret? Använd er av er verksamhetsplan/arbetsplan. Vad är genomfört? Vilket resultat är uppnått? Analysera resultaten under varje målområde.

Exempel på frågor att ställa i analysen:

- Upplever ni att något är förvånande eller känner ni igen det?
- Hur ser utvecklingen ut över tid? Jämför föregående år.
- Vilka tänkbara orsaker och rimliga förklaringar kan det finnas till att det ser ut som det gör?
- Reflektera över hur arbetsformer, undervisning, förväntningar, värderingar, kompetens, förhållningssätt samt organisation och resurser påverkar barns lärande och utveckling.

4. Vart ska vi?

Vilka utvecklingsområden har ni identifierat utifrån årets uppföljning och utvärdering?

Vid terminsstart i augusti: Sätt upp utvärderingsbara mål för nästkommande läsår. Planera vilka utvecklingsinsatser som ska genomföras och hur de ska genomföras. Vilka metoder och aktiviteter ska användas? När och hur ska utvärdering ske? Dokumentera i er verksamhetsplan/arbetsplan.

Rapporten skickas till utbildningsforvaltningen@lidingo.se senast den 30 juni.

Riktlinjer för verksamheternas kvalitetsrapporter

- skola -

1. Förutsättningar för genomförande

Inom kvalitetsarbetet är det viktigt att dels identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för att genomföra det pedagogiska uppdraget för att nå målen, dels vilka resurser som står till buds.

Exempel på förutsättningar att beskriva:

- Hur styrning, ledning och ansvarsfördelning är organiserad
- Hur resurser har fördelats och använts
- Hur grupper storlek och sammansättning ser ut
- Hur personaltäthet och personalsammansättning ser ut
- Hur kompetens och behörighet ser ut för att kunna se vilka behov av utveckling som finns
- Hur lokaler, utrustning och miljö ser ut och har använts

2. Metoder/verktyg som har använts för uppföljning och utvärdering

Beskriv hur skolan under året har gått tillväga för att samla in underlag i sin uppföljning. Vilka verktyg, system och rutiner som finns för dokumentation och utvärdering? Ger insamlingsmetoderna ett tillräckligt underlag för att förstå resultaten? Beskriv hur elever, lärare, övrig personal och vårdnadshavare medverkat i kvalitetsarbetet.

Exempel på metoder/verktyg för insamling av underlag:

- prov- och betygsresultat
- enkäter och attitydundersökningar
- intervjuer och samtal med elever
- observationer
- BRUK-skattningar
- LIKA
- LJUS-rapport
- arbetslagens uppföljningar
- skolinspektionsrapporter
- rapporter från råd/arbetsgrupper

3. Måluppfyllelse, resultat och analys

Måluppfyllelse, resultat och analys ska presenteras under respektive tre målområden som är hämtade från Skolverkets BRUK (se nedan för respektive skolform).

Målområden för grundskola/förskoleklass/fritidshem/grundsärskola

- Normer värden och inflytande
- Kunskaper utveckling och lärande
- Övergång, samverkan och omvärld

Gymnasiet/gymnasiesärskola

- Normer, värden och inflytande
- Kunskaper, utveckling och lärande
- Utbildningsval - arbete och samhällsliv

Kommunal vuxenutbildning/sfi/särskild utbildning för vuxna

- Kunskaper
- Grundläggande värden och inflytande
- Utbildningsval - arbete och samhällsliv

Presentera måluppfyllelse och resultat: Vilka mål har ni haft under läsåret? (För er som har fritidshem och förskoleklass, vilka specifika mål har ni haft för verksamheterna?) Använd er av er verksamhetsplan/arbetsplan. Vad är genomfört? Vilket resultat är uppnått? Analysera resultaten under varje målområde.

Exempel på frågor att ställa i analysen:

- Upplever ni att något är förvånande eller känner ni igen det?
- Hur ser skillnaderna ut mellan klasser, grupper, ämnen, flickor/pojkar, elevers bakgrund?
- Hur ser utvecklingen ut över tid? Jämför med tidigare år.
- Vilka tänkbara orsaker och rimliga förklaringar kan det finnas till att det ser ut som det gör?
- Reflektera över hur arbetsformer, undervisning, förväntningar, värderingar, kompetens, förhållningssätt samt organisation och resurser påverkar elever lärande och utveckling.

4. Vart ska vi?

Vilka utvecklingsområden har identifierats utifrån årets uppföljning och utvärdering?

Vid terminsstart i augusti: Sätt upp utvärderingsbara mål för nästkommande läsår. Planera vilka utvecklingsinsatser som ska genomföras och hur de ska genomföras. Vilka metoder och aktiviteter ska användas? När och hur ska utvärdering ske? Dokumentera i er verksamhetsplan/arbetsplan.

Rapporten skickas till utbildningsforvaltningen@lidingo.se senast den 30 juni.

Framgångsrikt kvalitetsarbete på vetenskaplig grund

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete>

<http://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning/Fran-brist-till-mojlighet/Systematiskt-kvalitetsarbete/>

<http://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning/Navet-i-skolornas-utvecklingsarbete/>

<http://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning/Kolla-din-skola/>

Eidewald, C (2014). – *Hallå, hur gör man? Systematiska analyser för utvärdering och utveckling i förskolan*. Liber

Håkansson, J (2013). *Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, skola och fritidshem*. Studentlitteratur.

Österberg, J (2014). *Resultatanalys i skolan*. Studentlitteratur.